

EU nieuwsbrief 2021–2022 | 1

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (pascale.heese@ag-ai.nl) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- **Pensioenen | 2**
- **Kapitaalmarktenunie | 6**
- **Solvency II | 9**
- **IFRS 17 | 13**

Pensioenen

IORP (instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening)

Een herziening van de IORP II-richtlijn vindt de komende jaren plaats. Aangezien veel lidstaten laat waren met de implementatie wordt deze uitgesteld tot 2024. De Commissie bevindt zich nog in een vroeg stadium van de voorbereiding hiervan. EIOPA ontvangt begin 2022 een "verzoek om advies" van de Commissie, waarmee het proces aanvangt. Volgens de IORP II-richtlijn moet bij de herziening van de wetgeving met name worden gekeken naar:

- De adequaatheid van de richtlijn "vanuit prudentieel en governance-oogpunt;
- Grensoverschrijdende activiteiten;
- De ervaring die is opgedaan met de toepassing van deze richtlijn en de gevolgen ervan voor de stabiliteit van IORP's;
- Het overzicht van pensioenuitkeringen.

7 oktober 2021 publiceerde EIOPA haar advies over het toezicht op de beoordeling van langetermijnrisico's door IORP's die DC-regelingen verstrekken. Het doel van dit advies is de convergentie bij het toezicht op het risicobeheer door IORP's die DC-regelingen aanbieden te vergroten. Het betreft met name de beoordeling van operationele risico's en langetermijnrisico's vanuit het perspectief van deelnemers en uitkeringsgerechtigden, om hun bescherming te bevorderen en de werking van de interne markt te verbeteren. Het

advies is te vinden [op de website van EIOPA](#) en gaat vergezeld van een effectbeoordeling en [de feedback-verklaring](#), waarin wordt ingegaan op de tijdens [de openbare raadpleging](#) ontvangen opmerkingen.

Stresstest

Stresstests voor financiële instellingen zijn de afgelopen jaren sterk geëvolueerd en zijn voor toezichthouders een essentieel instrument geworden om risico's en zwakke plekken in het financiële stelsel op te sporen en te beoordelen. EIOPA heeft het mandaat om regelmatig EU-brede stresstests voor de Europese IORP-sector uit te voeren, in samenwerking met de European Systemic Risk Board (ESRB). In dit kader heeft EIOPA op 26 november 2021 [een methodologisch kader voor stresstests van IORP's](#) gepubliceerd. Hierin worden een reeks standaardbenaderingen, praktische regels en mogelijke methodologieën gepresenteerd ter ondersteuning van de ontwerpfase en het beheer van toekomstige stresstestoefeningen voor IORP's. De regels en richtsnoeren (leidraden), maken de planning en het beheer van de stresstestoefeningen van IORP's efficiënter.

Europese Week van het Pensioen

Een groep van negen Europese belangenbehartigers, waaronder PensionsEurope, heeft in de week van 29 november 2021 [de eerste 'Europese Week van het Pensioen'](#) gehouden. Het doel van dit initiatief is een platform te bieden waar een groot aantal belanghebbenden over de toekomst van pensioenen in Europa kan debatteren om daarmee burgers bewuster te maken van de noodzaak voor hun pensioen te sparen. Commissaris Mairead McGuinness – verantwoordelijk voor Financiële Diensten, Financiële Stabiliteit en Kapitaalmarktenunie – verzorgde [de openingsspeech](#) bij dit event. De deelnemende

Standards (RTS) – ter invulling van rapportageverplichtingen voor financiële marktpartijen onder de Taxonomieverordening gepubliceerd. Pensioenfondsen die zichzelf onder artikel 8 van [de verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector \(SFDR\)](#) hebben gekwalificeerd als fonds met duurzame kenmerken en aan ecologisch duurzame beleggingen doen, zoals omschreven in de SFDR, moeten rapporteren in welke mate ze beleggen in duurzame economische activiteiten. De RTS bepalen hoe deze taxonomierapportage gebeurt. De Commissie heeft de datum van toepassing van de RTS tot [1 januari 2023 uitgesteld](#).

Kapitaalmarktenunie

Het herstel van de economische crisis die de Covid-19-uitbraak heeft veroorzaakt is nog steeds een topprioriteit voor de Europese Unie. Hiervoor is het volgens de Europese Commissie van essentieel belang om de kapitaalmarkten in de EU te ontwikkelen en voor toegang tot marktfinanciering te zorgen. De Kapitaalmarktenunie (KMU) moet het voor Europese spaarders, beleggers en bedrijven makkelijker maken om in heel Europa – buiten de eigen landsgrenzen – te investeren en kapitaal op te halen. Het werk hieraan is één van de prioriteiten van de huidige Commissie Von der Leyen. Een jaar na [het Actieplan voor de Kapitaalmarktenunie van 2020](#) heeft de Commissie een aantal voorstellen gepresenteerd om de Europese kapitaalmarkten nog een impuls te geven. Hiertoe heeft het college, op 25 november 2021, een pakket met vier maatregelen en de mededeling [‘Kapitaalmarktenunie – Resultaten één jaar na het actieplan’](#) voorgesteld. De maatregelen stellen ondernemingen beter in staat om in de hele EU-kapitaal aan te trekken en ze zorgen er tevens voor dat Europeanen optimaal rendement uit hun spaartegoeden en beleggingen kunnen halen.

Het eerste voorstel betreft [een centraal Europees toegangspunt \(ESAP\)](#) voor openbare financiële en duurzaamheidsgerelateerde informatie over ondernemingen en beleggingsproducten in de EU. Dit maakt ondernemingen voor beleggers zichtbaarder, waardoor meer financieringsbronnen worden aangeboord. Het ESAP-dataportaal moet financiële informatie en duurzaamheidsinformatie over Europese bedrijven gaan

verzamenen en die gratis ter beschikking stellen. Daarnaast zal het ESAP, ESG-data van bedrijven ontsluiten die nodig zijn voor de implementatie van het duurzaam beleggingsbeleid en de rapportagevereisten van o.a. pensioenfondsen. ESG staat voor Environmental, Social en Governance (Milieu, Maatschappij en Governance) en verwijst naar de drie centrale factoren in het meten van de duurzaamheid van een belegging. De [verordening betreffende informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële dienstensector](#) en [taxonomieverordening](#), verplichten pensioenfondsen gedetailleerd te rapporteren over de duurzaamheidsimpact van hun portefeuille. [De richtlijn duurzaamheidsrapportage door bedrijven](#), waarover momenteel onderhandeld wordt door de Raad en het EP, zal hier rapportagestandaarden voor ontwikkelen. Vervolgens kan een zorgvuldig ingericht ESAP betrouwbare ESG-data bijeenbrengen.

Het tweede voorstel betreft [de herziening van de verordening over Europese langetermijnbeleggingsinstellingen \(ELTIF's\)](#). Het maakt ELTIF's aantrekkelijker voor beleggers en hun rol als aanvullende financieringsbron voor EU-ondernemingen versterken.

Het derde voorstel over [de herziening van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen \(AIFM-richtlijn\)](#) verbetert de doeltreffendheid en de integratie van de markt voor alternatieve beleggingsinstellingen. Het behelst o.a. de harmonisering van de voorschriften met betrekking tot alternatieve investeringsfondsen die leningen aan ondernemingen verstrekken. Dit vergemakkelijkt de kredietverstrekking aan de reële economie en zorgt tegelijkertijd voor betere bescherming van beleggers.

Tot slot voorziet [de herziening van de verordening markten in financiële instrumenten \(MiFIR\)](#) in een “Europese geconsolideerde transactiemeldingsregeling” (consolidated tape), die beleggers toegang biedt tot bijna-realttime transactiegegevens voor aandelen, obligaties en derivaten op alle handelsplatforms in de hele EU.

Het Europees Parlement en de Raad buigen zich de komende maanden over deze vier voorstellen en de Commissie komt in 2022 met nog meer KMU-acties, waaronder een voorstel over noteringen, een kader voor een open geldwezen en een initiatief over insolventie van ondernemingen. En last but not least: een raamwerk voor financiële geletterdheid, omdat mensen steeds meer verplicht worden hun eigen verantwoordelijkheid op zich te nemen om zich op hun pensioen voor te bereiden.

Solvency II

Op 22 september 2021 heeft de Commissie een pakket maatregelen aangenomen met aanpassingen aan het Solvency II raamwerk. Het betreft:

- amendementen op de Solvency II-kaderrichtlijn, genaamd "Voorstel voor een [Richtlijn](#) van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2009/138/ EG wat betreft wat betreft evenredigheid, kwaliteit van het toezicht, rapportage, langetermijngarantiemaatregelen, macro-prudentiële instrumenten, duurzaamheidsrisico's, groepstoezicht en grensoverschrijdend toezicht, [met annex](#);
- een "Voorstel voor een [Richtlijn](#) van het Europees Parlement en de Raad betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2009/138/EG, (EU) 2017/1132 en de Verordeningen (EU) nr. 1094/2010 en (EU) nr. 648/2012", afgekort tot IRRD (Insurance Recovery and Resolution Directive); en
- een "Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de herziening van het prudentieel kader voor verzekeraars en herverzekeraars van de EU tegen de achtergrond van het Europees herstel na de pandemie".

De Commissie publiceerde daarnaast ook de [effectbeoordelingsverslag](#) van de voorgestelde maatregelen, voornamelijk gefocust op de Solvency II amendement (enkel beschikbaar in

het engels), [een samenvatting](#) daarvan en een studie door het Joint Research Center van de Europese Commissie over de Verzekeringsgarantieregelingen – Kwantitatieve impact van verschillende beleidsopties.

Het doel van deze herziening is, om de bijdrage van Europese verzekeraars aan de financiering van het herstel na de pandemie, de voortgang van de kapitaalmarktenunie en het doorsluizen van middelen naar de Europese Green Deal, te versterken. Op korte termijn zou in de EU naar schatting € 90 miljard aan kapitaal kunnen vrijkomen. Deze aanzienlijke vrijmaking van kapitaal zal (her)verzekeraars helpen hun bijdrage als investeerders aan het herstel van Europa van COVID-19 op te voeren.

De voorgestelde wijzigingen aan de Solvency II-richtlijn worden in een later stadium aangevuld met gedelegeerde handelingen. In de Mededeling worden de bedoelingen van de Commissie in dit verband uiteengezet.

Enkele belangrijke punten uit het pakket zijn:

- De veranderingen van vandaag zullen de consumenten beter beschermen en ervoor zorgen dat verzekeringsmaatschappijen solide blijven, ook in moeilijke economische tijden;
- Consumenten ("polishouders") worden beter geïnformeerd over de financiële situatie van hun verzekeraar;
- Dankzij een betere samenwerking tussen toezichthouders zullen consumenten beter worden beschermd bij het kopen van verzekeringsproducten in andere lidstaten;

- Verzekeraars zullen worden gestimuleerd om meer te investeren in langetermijnkapitaal voor de economie;
- De financiële kracht van verzekeraars zal beter rekening houden met bepaalde risico's, met inbegrip van klimaatrisico's, en minder gevoelig zijn voor marktschommelingen op korte termijn;
- De hele sector zal beter onder de loep worden genomen om te voorkomen dat zijn stabiliteit in gevaar komt;
- Tevens worden er bijkomende maatregelen genomen om het proportionaliteitsprincipe meer praktisch werkbaar te maken. Zo wordt er voorgesteld om:
 - meer zeer kleine ondernemingen van Solvency II uit te sluiten;
 - automatisch meer evenredige regels beschikbaar te stellen voor "ondernemingen met een laag risicoprofiel" en, na goedkeuring door de toezichthouder, voor andere verzekeraars; en
 - de kwantificering van immateriële risico's wordt vereenvoudigd.

De meer dan 120 pagina's tellende nieuwe IRRD-richtlijn zal naast de SII-richtlijn bestaan. Zij beoogt, volgens de memorie van toelichting, "internationale normen te implementeren" in Europese wetgeving. Er wordt verwezen naar het gemeenschappelijk raamwerk voor internationaal actieve verzekeringsgroepen (IAIG), uitgewerkt door de IAIS, waarin normen worden uiteengezet voor preventieve herstelplanning voor IAIG's. Ook het werk van de FSB op het gebied van effectieve afwikkelingsplannen en strategieën van systeemrelevante verzekeraars diende als basis. Verder is het voorstel gebaseerd op de voorbereidende werkzaamheden van EIOPA (2017 en 2019).

Klaas Knot, voorzitter DNB, is vanaf 2 december 2021 voor drie jaar voorzitter van de FSB. Petra Hielkema, voormalig directeur verzekeringstoezicht bij DNB, is per 1 september 2021 voor vijf jaar voorzitter van EIOPA.

De Raad onder leiding van het Sloveens voorzitterschap is aan de lezing van deze twee richtlijnen begonnen. In het Europees Parlement werd Markus Ferber (EVP, DE) als rapporteur aangesteld.

IFRS 17

De Commissie heeft op 23 november 2021 [de goedkeuringsverordening](#) van IFRS 17 gepubliceerd, getiteld "Verordening (EU) 2021/2036 van de Commissie van 19 november 2021 houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 1126/2008 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig [Verordening \(EG\) nr. 1606/2002](#) van het Europees Parlement en de Raad wat International Financial Reporting Standard 17 betreft".

Met deze goedkeuringsverordening komt een einde aan [een lange saga](#). Internationale boekhoudkundige normen worden uitgebracht door de International Accounting Standards Board (IASB). Een interim standaard, IFRS 4 Insurance Contracts, werd afgerond in 2004, waarvoor de besprekingen in 1997 waren opgestart. Het project IFRS 17, of IFRS 4 Phase II, ging van start in 2007 met de discussion paper *Preliminary views on Insurance contracts*. Tien jaar later, op 18 mei 2017, publiceerde de IASB de International Financial Reporting Standard (IFRS) 17 *Verzekeringscontracten*. Het werd gewijzigd op 25 juni 2020.

Omzetting van deze internationale norm in EU recht gebeurt door middel van een verordening en na een goedkeuringsadvies van de European Financial Reporting Advisory Group (Efrag) en de standpunten van deskundigen van de lidstaten in het Regelgevend Comité voor financiële verslaglegging (ARC) in overeenstemming met het kader dat in de 2002 verordening werd uitgewerkt.

Als vervanging van IFRS 4, over de administratieve verwerking van verzekeringscontracten, verandert IFRS 17 de manier waarop verzekeringscontracten worden gerapporteerd op de balans en de resultatenrekening volledig. IFRS 17 biedt een alomvattende benadering voor de administratieve verwerking van verzekeringscontracten. Het doel van IFRS 17 is ervoor te zorgen dat een onderneming in haar jaarrekeningen relevante informatie verstrekt die een getrouw beeld geeft van de verzekeringscontracten. Op basis van die informatie beschikken gebruikers van jaarrekeningen over een degelijke basis om te beoordelen welk effect verzekeringscontracten sorteren op de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van de onderneming.

Tegelijkertijd met de goedkeuring van de IFRS17 norm en opname in het EU recht wordt een reeks andere IFRS-standaarden gewijzigd om ze in overeenstemming te brengen met IFRS 17. Deze wijzigingen zijn ook opgenomen in de bijlagen bij de verordening. Het betreft:

- IFRS 1 Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards,
- IFRS 3 Bedrijfscombinaties,
- IFRS 5 Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten,
- IFRS 7 Financiële instrumenten: informatieverschaffing,
- IFRS 9 Financiële instrumenten,
- IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klant, International Accounting Standard
- IAS 1 Presentatie van jaarrekeningen,
- IAS 7 Kasstroomoverzicht,
- IAS 16 Materiële vaste activa,
- IAS 19 Personeelsbeloningen,

- IAS 28 Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures,
- IAS 32 Financiële instrumenten: presentatie,
- IAS 36 Bijzondere waardevermindering van activa,
- IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa,
- IAS 38 Immateriële activa,
- IAS 40 Vastgoedbeleggingen en interpretatie van het Standard Interpretations Committee,
- SIC-27 Evaluatie van de inhoud van transacties met betrekking tot de rechtsvorm van een huurovereenkomst.

De bijlage van de verordening omvat de volledige standaard zoals vereist in het EU-recht.

IFRS 17 is van toepassing op verzekeringscontracten, herverzekeringscontracten en beleggingscontracten met discretionaire winstdelingselementen van de ondernemingen onderhevig aan IFRS 17. Deze zijn eerst en vooral de geconsolideerde jaarrekeningen van bedrijven die een beroep doen op de openbare kapitaalmarkt. Optioneel kan het toepassingsgebied door EU-lidstaten worden uitgebreid tot niet-beursgenoteerde ondernemingen of jaarrekeningen.

Binnen de Unie bestaan er veel verschillende spaar- en levensverzekering contracten, die volgens de beste schattingen een totale verplichting van ongeveer 5,9 biljoen EUR vertegenwoordigen (zonder inbegrip van de aan beleggingen gekoppelde overeenkomsten). In verschillende lidstaten voorzien sommige van die contracten in directe winstdeling en discretionaire elementen. In een aantal lidstaten echter worden levensverzekerings-

contracten ook tussen generaties beheerd om de blootstelling aan rente- en langlevensrisico's te beperken, en beschikken die contracten over een gespecificeerde pool van onderliggende activa voor de verzekeringsverplichting, maar die contracten hebben geen directe winstdelings-elementen zoals gedefinieerd in IFRS 17. Het vereiste van cohorten van een jaar als eenheid voor administratieve verwerking voor groepen verzekerings- en beleggingscontracten weerspiegelt echter niet altijd het bedrijfsmodel, noch de wettelijke en contractuele elementen van intergenerationeel gemutualiseerde contracten waarvan de kasstromen matchen. Die contracten vertegenwoordigen meer dan 70 % van de totale levensverzekeringsverplichtingen in de Unie. De toepassing van het vereiste van cohorten van een jaar op dergelijke contracten leidt niet altijd tot een gunstige kosten-batenverhouding.

Daarom heeft Commissie de IFRS17 norm niet onverkort omgezet. Ze heeft, zoals aangekondigd, de norm voor de uitgifte van jaarc cohorten gewijzigd. Bedrijven hebben de keuze om de wijziging al dan niet toe te passen. De Commissie evalueert de facultatieve vrijstelling uiterlijk op 31 december 2027 en stelt zo nodig voor om die vrijstelling te wijzigen of te beëindigen.

IFRS 17 heeft een ingangsdatum van 1 januari 2023. In maart 2020 heeft [de IASB besloten](#) de ingangsdatum verder uit te stellen tot 1 januari 2023.

Disclaimer

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU-nieuwsbrief.

ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureaudiensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers.

Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens (ICODA European Affairs) en Lieve Lowet (Schuman European Affairs).

Research afgesloten op vrijdag 3 december 2021.

Koninklijk Actuarieel Genootschap